

Специфіка діяльності підприємств релігійних організацій

Євген Зіскінд

*аспірант кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: yevgeniyziskind@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-3309-5627*

З метою господарського забезпечення основних напрямів свого функціонування релігійні організації мають право здійснювати самостійну господарську діяльність, а також створювати відповідні підприємства.

Підприємства релігійних організацій являють собою особливу категорію підприємств, що відзначаються специфічним спрямуванням та цілями. Їх роль важлива в контексті забезпечення релігійних, соціальних та культурних цілей спільноти. Це явище є симбіозом духовних та господарських аспектів, що сприяє не лише підтримці релігійних ініціатив, але і розвитку суспільства в цілому.

Ключовою ознакою господарсько-правового статусу підприємства релігійної організації є те, що воно створюється для реалізації мети, цілей і завдань її засновника – релігійної організації, тобто відносно до останніх виконують допоміжні функції [1].

Комерційні підприємства, створені для виконання релігійних місій, намагаються використовувати світську практику бізнесу, сучасні інструментарії менеджменту для досягнення соціальних і духовних цілей.

В той же час, специфіка регулювання господарської діяльності релігійних організацій полягає в тому, що майже кожна конфесія має свої специфічні правила ведення такої діяльності: заборони, обмеження, регламенти певних дій [2]. Внутрішні настанови конфесій значною мірою визначають порядок здійснення господарської діяльності, асортимент продукції, ціну, вибір контрагента тощо. Наприклад, в юдейських організаціях релігійні закони вимагають призупинення ділових відносин у суботу та святкові дні, закони кашрута (вимоги до придатності певних видів їжі до споживання юдеями та вимоги до способу її приготування) обмежують використання багатьох видів продуктів; в мусульманських торговельних підприємствах та закладах харчування заборонено продаж алкогольних напоїв тощо.

Духовний аспект часто виходить далеко за межі простого дотримання релігійних імперативів. Дослідження, проведені П. А. ЛаБарбера [3] виявили численні випадки, коли релігійні підприємства добровільно утримувалися від очевидної вигоди з метою уникнення прямої конкуренції з іншими підприємствами на одному ринку, або свідомо відмовлялися від експлуатації прихильників чи від пошуку потенційно найкращих клієнтів. Окрім того, релігійні місії деяких релігійних організацій, особливо християнських, обумовлюють конфлікт навколо самої суті отримання доходу. Ці позиції, вмотивовані духовними міркуваннями, представляють мислення, майже протилежне тому, яке зустрічається в типовому світському бізнесі, однак забезпечують міцну моральну основу для релігійних

підприємств, оскільки демонструють пріоритет цінностей та віри перед суто комерційною вигодою.

В той же час, релігійні підприємства отримують переваги від деяких активів, обумовлених духовними аспектами:

- лояльний персонал, який глибоко піклується про організацію, часто працює за невелику суму і поділяє схожі цінності;
- групи прихильників, які налаштовані на підтримку організації, продуктів і послуг;
- духовні цінності (особливо в християнських групах), такі як віра і молитва.

Унікальність підприємств релігійних організацій означає гармонійне поєднання комерційних зусиль та сучасних інструментів менеджменту з духовною місією організації для забезпечення синергії та сприяння досягненню її цілей. Це потребує специфічних підходів до їх управління, що обумовлює необхідність подальших досліджень у контексті адаптації методології менеджменту до особливостей функціонування підприємств релігійних організацій.

Ключові слова: підприємство релігійних організацій, управління підприємствами релігійних організацій.

Список використаних джерел

1. Бардашевич Н.О. Релігійні організації як суб'єкти господарського права. Вісник Донецького національного університету. 2011. Вип. 1. т. 2. с. 361–364.
2. Бочков П.В. Особливості участі підприємств релігійних організацій у господарських правовідносинах. Юридичний електронний юридичний журнал . 2020. №4. <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=126>.
3. La Barbera, Priscilla A. Enterprise in Religious-Based Organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 1992. 21(1). 51-67.